

DABAS LIEGUMĀ “LIELAIS PELEČĀRES PURVS” SASTOPAMO RETO UN ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO SUGU APRAKSTI UN ATTĒLI

Pūkainā asinszāle *Hypericum hisutum* (LSG 3. kat., īpaši aizsargājama mikroliegumu suga) Latvijā sastopama diezgan reti tikai valsts D daļā savas Z izplatības robežas tuvumā, aug dabiskos platlapju un platlapju-egļu mežos, dažkārt sastopama arī uz meža ceļiem un meža laucēs, kur zināmu laiku saglabājas arī pēc dabisko mežu izciršanas (Tabaka, Gavrilova, Fatore, 1988; Fatore, 1992). Var izmantot arī kā dabisku mežu indikatorsugu. Sugu pirmo reizi Pelečāres purva DR daļā uz stigas atdara U. Suško 2011. gadā, par ko liecina herbārijs, kas glabājas Daugavpils Universitātē. Suga atkārtoti liegumā tika atrasta arī dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā 2015. gadā, gan jau zināmajā atradnē, gan divās jaunās atradnēs teritorijas Z daļā. Atradnes dabas lieguma teritorijā neapdraud antropogēnā ietekme. Dabas liegumā konstatētās pūkainās asinszāles atradnes skat. 10. pielikumu.

Pūkainā asinszāle *Hypericum hirsutum*
(Foto: I. Svilāne)

Vāļišu staipeknis *Lycopodium clavatum*
(Foto: I. Svilāne)

Vāļišu staipeknis *Lycopodium clavatum* (LSG 4. kat.) Daudzgadīgs mūžzaļš staipekņu dzimtas augs ar gulošiem, galotnēs paciliem stumbriem un sīkām, uz stumbra spirāliski sakārtotām lapām. Atšķirībā no gada staipekņa, suga lieguma teritorijā sastopama daudz retāk. Dabas liegumā konstatētās vāļišu staipekņa atradnes skat. 10. pielikumu.

Parastais plakanstaipeknis *Diphasiastrum complanatum* (LSG 4. kat., īpaši aizsargājama mikroliegumu un DMB indikatorsuga). Daudzgadīgs mūžzaļš staipekņu dzimtas lakstaugs ar raksturīgu plakanu stumbru un dihotomi zarotu sporofilu sastatu. Latvijā samērā reti sastopama, bet vienmērīgi izplatīta suga, kas sastopama sausos

19. pielikums

priežu mežos. Vairums šīs sugas atradnes koncentrējas dabas lieguma centrālajā un austrumu daļā. Dabas lieguma "Lielais Pelečāres purvs" teritorijā suga nav tipiska, šeit praktiski nav sastopami plakanstaipekņim piemēroti biotopi. Sausajos priežu mežos uz osiem, kas sadala divus aizsargājamus purvu masīvus – Teiču purvu un Lielo Pelečāres purvu, šīs sugas atradnes iespējamās vairākās vietās, tomēr šī teritorija ir ārpus ĪADT robežām. Dabas liegumā konstatētās parastā plakanstaipekņa atradnes skat. 10. pielikumu.

Parastais plakanstaipekņis *Diphasium complanatum* (Foto: D. Krasnopoļska)

Apdzira *Huperiza selago* (LSG 4. kat. skat.) ir daudzgadīgs mūžzaļš staipekņu dzimtas augs. Atšķirībā no biežāk sastopamajām staipekņu sugām, stumbrs augšdaļā dakšveidīgi zaro, savukārt sporangiji ar sporofiliem neveido sporofilu sastatus, bet izvietojas pa vienam lapu (trofofilu) žāklēs. Lieguma teritorijā konstatēta vienā vietā teritorijas R daļā priežu niedrāja meža augšanas apstākļu tipā. Šīs sugas sastopamība iespējama arī citās vietās lieguma teritorijā. Dabas liegumā konstatētās apdziras atradnes skat. 10. pielikumu.

Apdzira *Huperzia selago* (Foto: I. Svilāne)

Mellenāju kārkls *Salix myrtilloides* (LSG 3. kat., īpaši aizsargājama suga). Ap 30-50 cm augsts sikkkrūms, Latvijā sastopams reti - visbiežāk augstajos un pārejas purvos, purvainos mežos un pārpurvotās pļavās. Suga Latvijā sastopama nevienmērīgi - visvairāk atradņu Ziemeļlatvijā, atsevišķas atradnes arī Kurzemē un Dienvidlatgalē, savukārt Zemgalē suga nav sastopama. Lieguma teritorijā 2016. gadā atrasta vairāku desmitu kvadrātmetru platībā slapjākajā purva daļā, kur augstajā purvā saskatāmas arī atsevišķas pārejas purva iezīmes. Atradne interesanta ar to, ka atrodas uz sugas vienlaidu izplatības dienvidu robežas - tālāk uz dienvidiem - tikai atsevišķu, stipri disjunktū punktu veidā. Tā kā sugas augšanai piemēroti biotopi ir zināmi arī citviet purva teritorijā, šeit iespējamas jaunas šīs retās sugas atradnes. Dabas liegumā konstatētās mellenāju kārkla atradnes skat. 10. pielikumu.

Kārpainais segliņš *Eonymus verrucosa* (īpaši aizsargājama suga) ir vasarzaļš neliels kokžņaudzēju dzimtas krūms. Latvijā sasniedz areāla ZR robežu. Latvijā vidus un dienvidaustrumu daļā sastopams paresti, rietumu, ziemeļu un ziemeļaustrumu daļā - ļoti reti, pašos rietumos (Piejūras zemienē) nav atrasta, aug platlapju, platlapju-egļu mežos, krūmājos, krūmainās pļavās, galvenokārt upju krastos (Tabaka, Gavrilova, Fatare, 1988). Austrumlatvijā piemērotos biotopos uzskatāms par samērā parastu sugu. Liegumā lielas populācijas nav konstatētas piemērotu biotopu trūkuma dēļ, konstatēti tikai atsevišķi krūmi gāršas tipa mežos, kas nav piemērotākais meža tips šīs krūmu sugas augšanai. Dabas liegumā konstatētās kārpainā segliņa atradnes skat. 10. pielikumu.

Kārpainais segliņš *Euonymus verrucosa* (Foto: I. Svilāne)

Gada staipekņis *Lycopodium annotinum* (LSG 4. kat.). Daudzgadīgs mūžzaļš staipekņu dzimtas augs ar gulošiem, galotnēs paciliem stumbriem un sīkām, uz stumbra spirāliski sakārtotām lapām. Latvijā vienmērīgi un samērā bieži izplatīta suga. Dabas lieguma „Lielais Pelečāres purvs” teritorijā uzskatāma par samērā parastu, susinātos mežos (g.k. mētru un šaurlapju kūdreņu meža augšanas apstākļu tipos) sastopamu sugu. Bieži sastopamas lielas, vairākus simtus kvadrātmetru lielas audzes, atsevišķās vietās dominē. Dabas liegumā konstatētās gada staipekņa atradnes skat. 10. pielikumu.

Gada staipekņis *Lycopodium annotinum* (Foto: I. Svilāne)

Brūngalvainā henotēka *Chaenotheca phaeocephala*. Dabas lieguma teritorijā suga konstatēta vairākās atradnēs. Viena no atradnēm konstatēta uz krituša liela dimensiju ozola un nākotnē, sadaloties ozola mizai, šīs sugas atradne konkrētajā vietā izzudīs, tomēr šī suga var būt sastopama arī uz citu platlapju mizas, kas sastopami kritušajam ozolam piegulošajos mežu nogabalos. Dabas liegumā konstatētās sugas atradnes skat. 11. pielikumu.

Nogāzts liela dimensiju ozols – dzīvotne retām un aizsargājamām ķērpju un sēņu sugām (Foto: R. Moisejevs).

Plaisājošā rūtaine *Xylobulus frustulatus*. Suga lieguma teritorijā konstatēta tikai vienā vietā uz liela ozola kritālas. Konkrētajā atradnē suga potenciāli varētu pielāgoties jaunajiem vides apstākļiem, jo suga var būt sastopama gan uz dzīvu ozolu, gan arī to kritālu sausās koksnes. Citas atradnes lieguma teritorijā netika konstatētas, un kopumā dabas lieguma teritorijā veci ozoli, kas būtu piemēroti šīs sugas ekoloģiskajām prasībām, praktiski nav sastopami.

Hellera ķīllape *Anastrophyllum hellerianum*. Aug tikai uz skujkoku kritālām un to var viegli atpazīt pēc sarkanajiem vairķermenīšiem sašaurināto dzinumu galos. Līdz šim dabas lieguma teritorijā suga konstatēta vienā atradnē, taču sugai potenciāli piemēroti biotopi sastopami lieguma teritorijā esošajos boreālajos un purvainajos mežos.

Brūngalvainā henotēka *Chaenotheca phaeocephala*
(Foto: R. Moisejevs).

Plaisājošā rūtainē *Xylobulus frustulatus*
(Foto: R. Moisejevs).

Sīkpunktainās artonijas *Arthonia byssacea* un ozolu kalģijas *Calicium quercinum* ekoloģiskās prasības galvenokārt ir saistītas ar veciem ozoliem un to mizas struktūru. Iespējams, nākotnē konkrētā šo abu sugu dzīvotne nokritušajā ozolā varētu tikt pakļauta izzušanai, jo tuvākajā apkārtnē netika novēroti citi lielu dimensiju ozoli.

Kastaņbrūnā artonija *Arthonia spadicea* dabas lieguma teritorijā ir konstatēta vairākas vietās. Sugas atradnes galvenokārt ir saistītas ar pārmitriem meža biotopiem, kuros ir sastopami melnalkšņi *Alnus glutinosa*. Suga Latvijā piemērotos biotopos sastopama samērā bieži.

Izplestā evernija *Evernia divaricata* lieguma teritorijā ir konstatēta divās vietās uz priedes *Pinus sylvestris* un purva bērza *Betula pubescens* mizas, purvainu meža un augstā purva biotopos. Literatūras dati liecina par to, ka sugai ir nepieciešami skraji priežu meži (gan sausie, gan slapjie). Sugai potenciāli piemēroti biotopi sastopami visā lieguma teritorijā.

Kastanbrūnā artonija *Arthonia spadicea* (Foto:R. Moisejevs).

Izplestā evernija *Evernia divaricata* (Foto: R. Moisejevs).

Dabas lieguma teritorijā konstatētās ķērpju sugas *Cladonia rangiferina*, *C. stellaris*, *C. stygia* ir iekļautas EP direktīvā 92/43/EEK V pielikumā. *C. rangiferina* un *C. stellaris* ir sastopamas tikai sausos priežu mežos, bet *C. stygia* ir tipiska purvainu mežu biotopiem un retāk ir atrodama arī augsto purvu biotopos. Visu trīs sugu sastopamībai dabas lieguma teritorijā ir daudz piemērotu biotopu.

C. stellaris (Foto: R. Moisejevs).

C. stygia (Foto: R. Moisejevs).

Apsekojot teritorijā sastopamos īpaši aizsargājamus ES biotopus, tika konstatētas 3 DMB indikatortipiskas sugas – pumpurainā akrokordija *Acrocordia gemmata*, sarkanā bacīdija *Bacidia rubella* un rakstu ķērpis *Graphis scripta*. *A. gemmata* un *B.*

19. pielikums

rubella tika konstatētas galvenokārt uz apsēm *Populus tremula*. *G. scripta* lieguma teritorijā esošajos *Platlapju mežu 9020** biotopos uz lazdām un jaunu koku mizas konstatēts bieži. Samērā bieži sastopams arī uz melnalkšņa *Alnus glutinosa* mizas.

Pumpurainā akrokordija *Acrocordia gemmata* (Foto: R. Moisejevs).

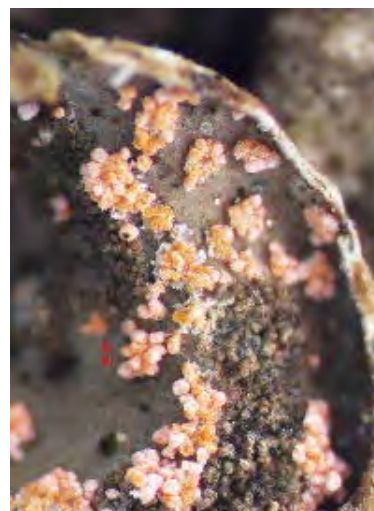

Sarkanā bacīdija *Bacidia rubella* (Foto: R. Moisejevs).

Teritorijas apsekošanas laikā tika konstatētas arī 2 jaunas sugas Latvijai. *Peltigera extenuata* un to apdzīvojošā lihenofīlā sēne *Pronectria robergei*. Sugas ir konstatētas teritorijas ziemeļu daļā uz atsegtām smiltīm. Sugas ir zināmas Lietuvā un Igaunijā, kur tās ir samērā bieži sastopamas. Balstoties uz šo sugu izplatības datiem Baltijas reģionā, kā arī vadošo Baltijas ķērpju ekspertu viedokli, var apgalvot, ka visticamāk abas sugas Latvijā ir sastopamas samērā bieži un nav apdraudētas.

Peltigera extenuata (Foto: R. Moisejevs).

Lihenofīlā sēne *Pronectria robergei* (Foto: R. Moisejevs).

Spilgtā purvuspāre *Leucorrhinia pectoralis* konstatēta dabas lieguma ZA daļā, kā arī divās vietās ārpus lieguma teritorijas. Prognozējams, ka suga sastopama arī citu teritorijā esošo ūdenstilpju tuvumā, tajā skaitā pie Deguma ezera (4.4.2.3.2. attēls.). Lielākā daļa spilgtās purvuspāres atradņu Latvijā konstatētas dabīgos eitrofos ezeros ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, kā arī vecupēs, taču suga konstatēta arī mezotrofās ūdenstilpēs ar bentisku mieturaugu augāju, distrofos ezeros, arī augstajos un pārejas purvos (Kalniņš, 2007). Spilgtā purvuspāre *pamatā* sastopama mežainās ūdenstilpēs. *Suga pārsvarā novērojama no maija vidus līdz jūlija beigām*. Šīs sugas spāru mātītes olas dēj ūdenī, olas attīstība notiek apmēram mēnesi, bet kāpurs attīstās aptuveni divus gadus. Biotopos kur ir sastopama spilgtā purvuspāre samērā bieži ir sastopamas arī citas aizsargājamas purvuspāru sugas – resnvēdera purvuspāre *Leucorrhinia caudalis* un raibgalvas purvuspāre *Leucorrhinia albifrons*. Šo sugu sastopamība lieguma teritorijā ir iespējama.

Spilgtā purvuspāre *Leucorrhinia pectoralis* (Foto: V. Vahruševs)

Purvuspārēm potenciāli piemērotais biotops Deguma ezera krastā (Foto: M. Balalaikins)

Zirgskābeņu zilenītis *Lycaena dispar* līdz šim konstatēts divās atradnēs lieguma teritorijā, kā arī vienā atradnē liegumam piegulošajā teritorijā. Kopumā lieguma teritorijā praktiski nav sugas sastopamībai potenciāli piemērotu biotopu. Pieaugušie tauriņi mēdz būt sastopami dažādos pļavu biotopos, kas var atrasties tālu no kāpuru attīstības biotopa. Kāpuru biotops ir mitras un slapjas pļavas ar barības augu krastmalas skābeni *Rumex hydrolapathum*. Sugas attīstībai nepieciešama mitra biotopa, zirgskābeņu un *Myrmica* ģints skudru pūžņu kombinācija. Tauriņi biotopā izvēlas saulainas, vēja aizsargātas vietas ar ziedošiem augiem. Lieguma teritorijā nav reģistrēti zālāju biotopi, tādēļ lieguma teritorijā konstatētie īpatņi visdrīzāk lieguma teritoriju izmanto kā barošanās biotopu, savukārt to kāpuru attīstība notiek dabas lieguma teritorijai piegulošajās mitrajās pļavās.

Zirkkābeņu zilenītis *Lycaena dispar* (R. Cibulška foto)

Dabas lieguma „Lielais Pelēcāres purvs” teritorijā ir konstatētas arī vairākas citas reto un aizsargājamo tauriņu sugas Čemurziežu dižtauriņš (*Papilio machaon*) kas ir iekļauts Latvijas Sarkanās grāmatas 2. kategorijā. Sugas pastāvēšanai teritorijā ir būtiski tās vairošanās biotopi – lakstaugiem bagātas mežmalas, kā arī tās barības augs – čemurzieži. DL teritorijā novērotas arī Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļautās sugas – apšu un kārklu zaigraibeņi *Apatura ilia* un *A. iris*. Pēcleduslaikmeta glaciālreliktās tauriņu sugas Purva samteņa (*Oeneis jutta*) sastopamība purva teritorijā norāda uz tā stabilo un maz ietekmēto vidi.

Šneidera mizmīlis *Boros schneideri* dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā teritorijā konstatēts pirmo reizi, un līdz šim konstatēts divās atradnēs, kur vairāki kāpuri tika novēroti zem kalstošo priežu mizas. Vērtējot sugai piemērotu biotopu sastopamību teritorijā, paredzama sugas plašāka sastopamība. Tā ir sastopama priežu mežos, galvenokārt uz sausām minerālgrunts augsnēm, var būt atrodama arī purvainos mežos. Mežaudžu vecumam nav izšķiroša nozīme, suga var būt sastopama samērā jaunās mežaudzēs un pat izcirtumos uz ekoloģiskajiem kokiem, tomēr optimālais biotops ir vecas, skrajas un labi izgaismotas priežu mežaudzes. Suga ir cieši saistīta ar nesen atmirušām (1-2 gadi) priedēm (retāk – ozoliem), kuru stumbru vairāk vai mazāk vēl klāj miza. Kāpuri atrodami zem šo koku mizas, parasti uz tādiem stumbriem, kuru koksnes virsma ir mitra, melna. Iespējams, suga ir saistīta ar ģints *Aurobasidium* sēnēm, kas uz atmirušo priežu stumbriem rada melnīgsnēju nokrāsu, kas pamanāma jau no lielāka attāluma, bet kļūst īpaši labi saskatāma pēc mizas nolobīšanas (Vilks et al. 2013.).

Šneidera mizmiļa *Boros schneideri* kāpurs (Foto: U. Valainis)

Šneidera mizmiļim *Boros schneideri* raksturīgs biotops (Foto: U. Valainis)

Mannerheima īsspārnis *Oxyporus mannerheimii* ir konstatēts vienā atradnē jaukta meža nogabalā, zem apšubekas (*Leccinum* sp.) cepurītes. Mannerheima īsspārnis ir micetofāga suga, saistīta ar cepurīšu sēnēm, retāk arī piepēm. Tās galvenais barības avots ir cepurīšu sēņu augļķermeņu audi. Visbiežāk īpatņus var atrast uz baravikām un parastās bērzubekas. Ir iespēja, ka vabole ir atrodama arī uz rūgtās sērenes,

19. pielikums

mainīgās pacelmenes, parastās celmenes un citām sēņu sugām. Sugai nav tiešas saistības ar atmirušu koksni, taču tā apdzīvo vidēji mitrus mežus ar atšķirīgu trūdēšanas stadiju kritālām. Svarīga ir liela sēņu daudzveidība. Mannerheima īsspārnim vispiemērotākie ir dabiski jaukti un lapkoku meži, kuros ir liela sēņu daudzveidība (Cibuļskis, 2010; Vilks et al., 2015)

Dabas lieguma teritorijā ir sastopamas arī vairākas citas retas un aizsargājamas kukaiņu sugas. Uz stāvošiem veciem platlapjiem, lielākoties ozoliem šādos biotopos sastopama arī spožā skudra *Lasius fuliginosus*, kas konstatēta dabas liegumā. Teritorijā ir sastopamas arī vairākas dabisko mežu biotopu speciālistu sugas un indikatorsugas: sarkanais melnulis *Neomidia haemorrhoidalis*, lielais asmalis *Peltis grossa* un robainais plaknis *Dendrophagus crenatus*.

Kuprainā celmmuša *Laphria gibbosa* saistīta ar skrajiem, veciem priežu mežiem, tās kāpuri ir plēsīgi, barojas ar koksngraužu kāpuriem, līdz ar to sugas sastopamība, kā arī lielā mērā kopējā priežu mežu bezmugurkaulnieku sugu daudzveidība ir atkarīga no saules apspīdētām liela diametra priežu kritālām vai stubeņiem, ļoti vecām augošām priedēm ar lieliem resniem zariem un meža ilglaicības – vecu priežu un atmirstošas koksnes pieejamības ilgstošā laika periodā. Apsektie biotopi ir piemēroti arī dzeltenās laupītājmušas *Laphria flava* sastopamībai.

Kuprainā celmmuša *Laphria gibbosa* (Foto: D. Višķere)

4.4.2.3.7. attēls. Kuprainās celmmušas *Laphria gribbosa* biotops dabas lieguma teritorijā (Foto: U. Valainis)

Krastu medniekzirneklis *Dolomedes plantarius* Latvijā sastopams izklaidus visā teritorijā. Samērā plaši izplatīta suga un plaši izplatīti arī sugai piemēroti biotopi: pārmitrās pļavas, ūdeņu krastmalās, purvi. Suga ir jūtīga attiecībā uz mitruma režīma maiņu. Potenciāli varētu būt plaši sastopama visā lieguma teritorijā purva biotopos un ūdenstilpju krastos. Lieguma teritorijā konstatēta augstajā purvā. Ņemot vērā to, ka suga ir samērā plaši izplatīta, tās dabas aizsardzības vērtība ir zema. Sugu apdraudošie faktori lieguma teritorijā nav identificēti.

Krastu medniekzirneklis *Dolomedes plantarius* (Foto: K. Aksjuta)

Vārpstiņgliemeži (Clausiliidae). 2015.-2016. gada tika apsekoti dažādi lapkoku un jauktu koku meža nogabali, tajā skaitā ar lielu apšu īpatsvaru. Vairākos nogabalos tika konstatēti vārpstiņgliemežu īpatņi. Kopumā lieguma teritorijā tika ievāktas trīs vārpstiņgliemežu sugas - krokainais vārpstiņgliemezis *Macrogastrea plicatula*, pelēkais vārpstiņgliemezis *Bulgarica cana* un asribu vārpstiņgliemezis *Clausilia cruciata* – kas ir iekļautas dabisko meža biotopu indikatoru sarakstā (Lārmanis 2000). Pelēkais vārpstiņgliemezis un asribu vārpstiņgliemezis iekļauti Latvijas Īpaši Aizsargājamo sugu sarakstā, kā arī Latvijas Sarkanajā grāmatā, 3. kategorijas sugu sarakstā, savukārt asribu vārpstiņgliemezis ir suga, kurai veidojams mikroliegums. Minētās gliemežu sugas pētāmajā teritorijā konstatētas lapkoku, īpaši apšu, un jauktu koku mežos. Īpaši pasākumi šo sugu aizsardzībai nav nepieciešami.

Teritorijā sastopamās nozīmīgākās ligzdojošās putnu sugas ir tipiskus neskartu augsto purvu biotopus apdzīvojošie bridējputni: **dzeltenais tārtiņš *Pluvialis apricaria*, purva tilbīte *Tringa glareola*, pļavu tilbīte *Tringa totanus*, lietuvainis *Numenius phaeopus* un kuitala *Numenius arquata*.** Jāņem vērā, ka ligzdojošo purva bridējputnu skaitu tieši ietekmē izdzīvotība ziemošanas laikā, konstatēta saistība ar klimatiskajiem apstākļiem un pavasara migrācijas gaitu dažādos gados (Lindstrom et al. 2015, Parr 1992). 2015. gadā Pelečāres purvā konstatēts izteikti liels ligzdojošo lietuvaiņu skaits (7 – 10 pāri ar uztraukuma uzvedību); populācijas lielums valstī novērtēts kā 43 – 70 ligzdojošo pāri.

Pēc līdzšinējās informācijas DL teritorijā ligzdo 7 – 10 pāri **dzērvju *Grus grus*.** Kopā ar Teiču dabas rezervātu (ekoloģiski vienots purvu komplekss) rudens migrācijas laikā teritorijā nakšņo vairāki tūkstoši dzērvju un zosu *Anser sp.* Spriežot pēc dažu ar satelītraidītājiem aprīkotu dzērvju novērojumiem, putni Teiču un Pelečāres purvu apkārtnē rudens migrācijas laikā (septembris – oktobris) uzturas vairākas nedēļas, regulāri mainot nakšņošanas vietas starp purvu masīviem.

Aizaugošajās purva daļās konstatēta **brūnās čakstes *Lanius collurio* un lielās čakstes ligzdošana *Lanius excubitor*.** Purva apmalē un aizaugošajās purva daļās sastopami **rubeņi *Lyrurus tetrax*,** nelieli riesti izkliedēti visā dabas lieguma teritorijā, kopējais skaits tiek lēsts kā 10 – 20 riestojoši gaiļi.

Purvainajos un boreālajos mežos dabas lieguma R daļā konstatēts augsts **vakarlēpju *Caprimulgus europaeus*** blīvums. Augstā blīvumā vakarlēpji konstatēti arī dabas lieguma tiešā tuvumā esošajos saimnieciskajos mežos.

2015. gada maijā, ligzdošanas sezonas laikā, Deguma ezerā tika novērots viens **melnkakla gārgales *Gavia arctica*** īpatnis. Turpmākajās ezera apmeklējuma reizēs šī suga vairāk netika novērota. Melnkakla gārgale Latvijā ir uz izzušanas robežas, iespējams daži pāri ligzdo Krievijas pierobežā esošajos purvu masīvos. Lielajā Pelečāres purvā melnkakla gārgales izzušana nav saistāma ar ligzdošanas apstākļu būtisku pasliktināšanos, bet gan ar vispārējām izmaiņām izplatības areālā, iespējams, globālo klimata izmaiņu rezultātā.

Teritorijā zināms viens aktīvs **medņu *Tetrao urogallus*** riests (ap 10 riestojošiem tēviņiem)(A/S Latvijas valsts meži dati), kura aizsardzībai izveidots mikroliegums. Ir gadījuma ziņas, kas liecina par vēl viena medņu riesta esamību DL A daļā. Mednis ir saistīts ar augstas kvalitātes veciem un skrajem priežu mežiem (Angelstam 2004).

Teritorijā ir konstatētas šādas bioloģiski vērtīgas mežaudzes apdzīvojošas putnu sugas: **apodziņš *Glaucidium passerinum*, bikšainais apogs *Aegolius funereus*, trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*, vidējais dzenis *Leiopicus medius* un baltmugurdzenis *Dendrocopos leucotos***. Trīspirkstu dzenis un apodziņš ir ziemeļu skujkoku un jauktu koku mežu apdzīvotāji, kas Eiropā kopumā cieš no mežaudžu fragmentācijas pieauguma (Rueda et al. 2013) un kvalitātes samazināšanās. Abām sugām nozīmīgākās ir dabiskās mežaudzes un tās, kurās sāk valdīt dabiskie procesi (Butler et al. 2004; Pechacek 2004; Strom, Sonnerud 2001). Pēc dzīvotnes kvalitātes un platības prasībām vērtējot, abas sugas ir klasificējamas kā lietussarga sugas (Fleishman et al. 2000) – tādas, kuru dzīvotnes saglabājot, tiek nodrošināta aizsardzība arī citām retām un jūtīgām sugām. Šāda suga ir arī mednis (Roberge, Angelstam 2004). To dzīvotnēs ir konstatētas arī citas Putnu direktīvas 1. pielikuma sugas, piemēram, **mežirbe *Tetrastes bonasia*, melnā dzilna *Dryocopus martius*, mazais mušķērājs *Ficedula parva* un pelēkā dzilna *Picus canus***.

Vecākajos un mitrākajos lapu koku nogabalos ir sastopama Eiropā retākā dzeņu suga **baltmugurdzenis *Dendrocopos leucotos*** (Carlson 2000). Suga apdzīvo tādus mežu biotopus, kuros ir sastopams liels atmirstošās koksnes daudzums (sugai nepieciešami vairāk par 50 m³/ha visā ligzdošanas teritorijā) (Czeszczewik, Walankiewicz 2006). Baltmugurdzeņi ir uzskatāmi par lietussarga sugām (Fleishman et al. 2000; Roberge, Angelstam 2004, Roberge et al. 2008), jo nodrošinot to aizsardzību tiek pasargātas arī citas, sevišķi no atmirstošās lapu koku koksnes atkarīgās bezmugurkaulnieku sugas (Martikainen et al. 1998).

Vidējais dzenis *Leiopicus medius* ir saistīts ar platlapju kokiem (Pasinelli, Hegelbach 1997) un apšu audzēm. Latvijā suga atrodas tuvu izplatības areāla ziemeļu robežai (BirdLife 2015) un vidējais dzenis ir uzskatāms par jaunienācēju Latvijas faunā. Suga pirmo reizi Latvijā konstatēta 1923. gada marta sākumā Pilsblīdenē, otrs pierādītais novērojums bija tikai 1979/80. gadu ziemā (Celmiņš 2015). Šobrīd vidējais dzenis piemērotos biotopos uzskatāms par samērā parastu sugu un regulāri ligzdo vecu koku grupās ap viensētām, parkos un alejās arī urbanizētās vietās. DL teritorijā sugas ligzdošanai maz piemērotu biotopu, plāna izstrādes periodā konstatēta 1 – 2 pāru ligzdošana.

DL teritorijā zināma ilggadīga **melnā stārķa *Ciconia nigra*** ligzda, kuras aizsardzībai izveidots mikroliegums. Plāna izstrādes periodā netika konstatēta sekmīga melno stārķu ligzdošana zināmajā ligzdā Kurčina ozolā. Kopš 1980-tajiem gadiem ligzdā nav zināma sekmīga melno stārķu ligzdošana, lai gan ligzda vairākas reizes nogāzusies un pēc tam atjaunota (Māra Strazda pers. kom.). Vētras laikā 2016. gada jūlijā ligzdas koks nogāzies. Mikrolieguma teritorijā nav citu melnā stārķa ligzdošanai piemērotu koku, tomēr kopumā teritorija ir piemērota sugas sastopamībai.

Mikroliegums nodibināts arī **mazā ērgļa *Clanga pomarina*** ligzdošanas vietas aizsardzībai, dabas lieguma robežjoslā iespējama vēl vairāku mazo ērgļu pāru ligzdošana. Mazie ērgļi dabas lieguma teritoriju izmanto tikai kā ligzdošanas vietu, barošanās vietas ir teritorijai piegulošās lauksaimniecības zemes.